

ОПТИМІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РОБОТИ У ФОРМУВАННІ МОВНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Сучасне життя з його постійними змінами і кризами в політиці, з новими економічними відносинами змушує нас, викладачів вищої школи, проявляти гнучкість мислення, шукати ефективні підходи у викладанні навчальних дисциплін. Безумовно, що це стосується, зокрема, організації індивідуально-консультативної роботи зі студентами економічного вузу з такої дисципліни, як „Українська мова професійного спілкування”.

Слід відзначити, що останнім часом підвищились вимоги до формування мовної професійної підготовки студентів у вищих навчальних закладах, а також збільшився інтерес до самостійної та індивідуальної роботи студентів в оволодінні мовою професійного спілкування.

Новітні дослідження психологів та педагогів підняли вчення про самостійну навчальну діяльність на вишу сходинку. Так, самостійна робота студентів теоретично обумовлена як найважливіший складовий ланцюжок процесу навчання. Розроблені й психолого-дидактичні основи підвищення ефективності пізнавальної діяльності студентів за допомогою раціонально організованої індивідуально-консультативної роботи.

У фундаментальних дослідженнях В.В.Давидова, Б.П.Єсипова, М.Н.Скаткіна, Д.Б.Ельконіна та багатьох інших психологів і методистів самостійна та індивідуальна робота розглядається як одна з основних концепцій дидактики.

Індивідуально-консультативна робота студента економічного вузу (ІКР) – частина навчального процесу, яка призначена не тільки для оволодіння конкретною дисципліною, але й для формування навичок самостійної роботи в навчальній, науковій, професійній діяльності, здатності приймати на себе відповідальність, самостійно вирішити проблему, знаходити конструктивні рішення, вихід із кризової ситуації і т. п. Значимість ІКР виходить далеко за рамки окремого предмета, у зв'язку з чим для оптимізації індивідуально-консультативної роботи викладачі повинні розробляти стратегію формування системи вмінь та навичок, а також диференційованих критеріїв ІКР залежно від спеціалізації.

У сучасному вимірюванні знання, як відомо, швидко старіють. Тому постійне поповнення, оновлення та використання знань стає сьогодні однією із життєво важливих проблем і задач професійної діяльності спеціаліста.

Уміння самостійно навчатися, поповнювати свої знання, тим більше розвивати та перетворювати їх, формується лише за умови оволодіння студентами певними засобами та прийомами самостійної роботи, виробленню у собі сприяючих їй особистісних якостей, властивих майбутньому спеціалісту.

Ми вважаємо, що ефективна реалізація індивідуально-консультативної роботи залежить в першу чергу від зацікавленості студентів у досягненні результату, тобто від стійкої мотивації. Складовими частинами очікуваної стійкої мотивації, на наш погляд, є:

- зовнішня мотивація – залежність професійної кар'єри від результатів навчання у вузі;

- внутрішня мотивація – схильність студента, його здатність до навчання у вузі;

- процесуальна (навчальна) мотивація – розуміння студентом корисності роботи, яка пропонується в карті самостійної роботи студента з даної дисципліни та пояснюється в додатках до неї.

Необхідна психологічна налаштованість студента на важливість виконуваної роботи як в плані професійної підготовки, так і в плані розширення світогляду, ерудиції. Для досягнення розуміння студентами важливості та корисності виконання обов'язкових та вибіркового видів самостійної роботи викладач повинен переконливо довести студентській аудиторії, що результати ІКР допоможуть йому краще зрозуміти матеріал лекцій та практичних занять, набути необхідної комунікативної спроможності в усній та писемній формах професійного спілкування, виробити навички правильного використання різних мовних засобів залежно від мети спілкування, опанувати ключовими моментами ділового усного і писемного професійного мовлення, набути умінь і навичок культури. Значний ефект у цьому напрямку дає включення завдань ІКР складовою частиною рефератів, повідомлень та індивідуальних занять.

З метою оптимізації індивідуально-консультативної роботи у формуванні мовної та професійної компетенції майбутніх економістів, на нашу думку, необхідно наявність таких чинників, як:

- формування достатньої міри підготовленості студентів до самостійної праці, певного рівня самодисципліни студентів;

- визначення викладачем умотивованості (для чого, чому сприяє), методів та шляхів виконання самостійного завдання, критеріїв, форм звітності;

- розробка нормативів (обсяг роботи, термін виконання, форми контролю) позааудиторної ІКР для викладача і для студента та їх дотримання;

- відбір викладачем та запропонування студентам спеціальної навчально-методичної літератури, посібників (до речі, поряд із конспектами лекцій та іншими традиційними матеріалами необхідні їх електронні версії);

- нові покоління автоматизованих навчальних та контролюючих систем, які дозволяють студенту в зручний час і в звичному для нього темпі самостійно набувати знань, умінь та навичок;

- висока забезпеченість комп'ютерною та розмножувальною технікою, доступною для викладачів і студентів;

- посилення консультативно-методичної ролі викладача;

- можливість вільного спілкування між студентами, між студентами і викладачем;

- перебудова традиційних форм навчальних занять.